

20. О'Шонесси Дж. Конкурентный маркетинг: стратегический подход // Дж. О'Шонесси; пер. с англ. под ред. Д.О. Ямпольской. – С.–Пб.: Питер, 2001. – 964 с.

21. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник // М.І. Пірен. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.

22. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз: Навч. посіб. // Г.Г. Почепцов – К.: Знання, 2000. – 506 с.

23. Примак Т.О. Пропаганда та паблік рилейшнз: єдність і різниця // Т.О. Примак // Маркетинг в Україні. – 2000. – №4. – С.94–95.

24. Слісаренко І.Ю. Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління: Навч. посіб. // І.Ю. Слісаренко. – К.: МАУП, 2001. – 104 с.

References

1. Aleshina I.V. Pablik rileyshnz dlja menedzherov. Uchebnik // I.V. Aleshina. – М.: IKF «JeKMOS», 2006. – 480 с.

2. Bazhin I.I. Informacionnye sistemy menedzhmenta // I.I. Bazhin. – М.: GU–VShJe, 2000. – 688 с.

3. Balabanova L.V., Savel'jeva K.V. Pablik rileyshnz: Navchal'nyj posibnyk // L.V. Balabanova, K.V. Savel'jeva. – К.: Vydavnychij dim «Profesional», 2008. – 528 с.

4. Bebyk V.M. Informacijno–komunikacijnyj menedzhment u global'nomu suspil'stvi: psihologija, tehnologij, tehnika pablik rileyshnz: Monografija // V.M. Bebyk. – К.: МАУП, 2005. – 440 с.

5. Bilous V.S. Zv'jazky z gromads'kistju (pablik rileyshnz) v ekonomichnij dijalt'nosti: Navchal'nyj posibnyk // V.S. Bilous. – К.: KNEU, 2005. – 275 с.

6. Bljek S. Pablik rileyshnz. Chto jeto takoe? // S.Bljek. – М.: Novosti, 1990. – 240 с.

7. Blumer G. Kolektivne povedinka // Per. D.Vodotynskogo // Amerykans'ka sociologichna dumka: Teksty // Sost. Je.I. Kravchenko; pid V.I. Dobren'kova. – М.: Yzd–vo MGU, 1994. – S.90–115.

8. Dmitrenko G.A. Strategicheskij menedzhment: celevoe upravlenie personalom organizacij: Ucheb. posobie // G.A. Dmitrenko. – К.: МАУП, 2002. – 192 с.

9. Jezhova L.F. Informacijnyj marketyng: Navchal'nyj posibnyk // L.F. Jezhova. – К.: KNEU, 2002. – 560 с.

10. Zverincev A.B. Kommunikacionnyj menedzhment: Rabochaja kniga menedzhera PR // A.B. Zverincev. – S.–Pb.: SOJuZ, 1997. – 288 с.

11. Zub A.T. Antikrizisnoe upravlenie: Uchebnoe posobie dlja studentov vuzov // A.T. Zub. – М.: Aspekt Press, 2005. – 319 с.

12. Ivanchenko G.V. Real'nost' pablik rileyshnz // G.V. Ivanchenko. – М.: Smysl, 1999. – 153 с.

13. Korol'ko V.G. Pablik rileyshnz: naukovy osnovy, metodyka, praktyka: Pidruchnyk // V.G. Korol'ko. – К.: Skarby, 2001. – 400 с.

14. Kotler F. Marketing. Menedzhment // F.Kotler; per. s angl. pod red. A.A. Volkovoj, Ju.N. Kapturevskogo. – S.–Pb.: Piter, 2000. – 752 с.

15. Kudenko N.V. Strategichnyj marketyng: Navchal'nyj posibnyk // N.V. Kudenko. – К.: KNEU, 1998. – 152 с.

16. Lamben Zh. Strategicheskij marketing. Evropejskaja perspektiva // Zh.Lamben. – S.–Pb.: Nauka, 1996. – 589 с.

17. Lozncyja V.S. Psihologija menedzhmentu: Navch. posib. // V.S. Lozncyja. – К.: KNEU, 1997. – 248 с.

18. Luk'janec' T.I. Marketyngova polityka komunikacij: Navch. posib. // T.I. Luk'janec'. – К.: KNEU, 2000. – 380 с.

19. Mojsejev V.A. Pablik rileyshnz // V.A. Mojsejev. – К.: Akademvydav, 2007. – 224 с.

20. O'Shonessi Dzh. Konkurentnyj marketing: strategicheskij podhod // Dzh. O'Shonessi; per. s angl. pod red. D.O. Jampol'skoj. – S.–Pb.: Piter, 2001. – 964 с.

21. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник // М.І. Пірен. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.

22. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз: Навч. посіб. // Г.Г. Почепцов – К.: Знання, 2000. – 506 с.

23. Примак Т.О. Пропаганда та паблік рилейшнз: єдність і різниця // Т.О. Примак // Маркетинг в Україні. – 2000. – №4. – С.94–95.

24. Слісаренко І.Ю. Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління: Навч. посіб. // І.Ю. Слісаренко. – К.: МАУП, 2001. – 104 с.

* * *

УДК 111.32

Присяжнюк О.А., заступник голови комітету ВРУ з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, Апарат Верховної ради України (Україна, Київ), ck.lksmu@gmail.com

Громадська організація і особистість: до постановки проблеми

Аналізується сутність особистості та сутність громадської організації як суспільних явищ, на цій основі доводиться їх органічна єдність як об'єктивна підстава різнобічної взаємодії.

Ключові слова: особистість, громадська організація, смыслородження, інновація, соціальна відповідальність.

Prusyazhnyuk O.A., Deputy Chairman of the Verkhovna Rada Committee on Family, Youth, Sports and Tourism, Office of the Verkhovna Rada of Ukraine (Ukraine, Kiev), ck.lksmu@gmail.com

Public organization and personality: to raising of problem

Essence of personality and essence of public organization is analyzed as the public phenomena, on this basis it will be them organic unity as objective foundation of scalene co-operation.

Keywords: personality, public organization, sensegeneration, innovation, social responsibility.

Присяжнюк О.А., заместитель председателя комитета ВРУ по вопросам семьи, молодежной политики, спорта и туризма, Апарат Верховной Рады Украины (Украина, Киев), ck.lksmu@gmail.com

Общественная организация и личность: к постановке проблемы

Анализируется сущность личности и сущность общественной организации как общественных явлений, на этой основе доказывается их органическое единство как объективное основание разностороннего взаимодействия.

Ключевые слова: личность, общественная организация, смыслорождение, инновация, социальная ответственность.

Постановка питання про взаємозв'язок явищ громадської організації та особистості не є чимось новим у науковій, в тому числі у соціально-філософській літературі. Можна навіть сказати, що вказана взаємозумовленість сформульована на рівні науки як доведений факт, який більше не потребує детальних пояснень. Давно вважається аксіоматичною думка про те, що громадські організації по своїй сутності – це такі суспільні явища, які органічно переплетені з явищем людської особистості і навпаки. Не піддаються сумнівам висновки про те, що в цілому формування особистості, зокрема її становлення в умовах взаємодії людського індивіда з громадськими об'єднаннями та організаціями є важливим наслідком такої взаємодії, з одного боку, а сама громадська організація отримує потужні резерви власного функціонування особливо тоді, коли об'єднує в собі життєві мотиви справжніх особистостей, з іншого боку. І це правильно: жодна спільність людей не може нормально існувати і розвиватися, якщо складається з людей обмежених, світоглядно не визначених, а тому не об'єднаних спільними цілями та спільними бажаннями шляхів їх досягнення. Дуже важко уявити яку–небудь спільноту людей (чи то суспільний клас, чи то народ або націю, чи то родину, чи то створену різноманітними спільними інтересами іншу організацію людей), які змогли б досягати успіхів у власній життєдіяльності, маючи у своїх лавах лише безініціативних, слабких духом індивідів, не здатних постійно перевершувати самих себе. Тому що історію творять особистості, люди, що здатні позитивно мріяти, формулювати цілі, організувати навколо себе інших, менш ініціативних. Це, звичайно, не заперечує того, що історія – результат спільної діяльності усіх людей, що жили раніше, а також усіх тих, які сьогодні живуть і творять разом, і безумовно тих, які ще будуть жити у майбутньому. Історія, безсумнівно, є результатом життєдіяльності усіх без винятку людей. Мова тут іде про інше: про те, що без виходу за власні рамки жодна людська істота не може успішно здійснювати власну життєдіяльність. Так само не може розгорнутися у власному бутті жодна суспільна спільність, якщо вона у суспільній діяльності не знаходить резервів свого подальшого життя. А такі резерви проявляють люди ініціативні, активно діючі, ті, що постійно піддають сумніву свої наявні можливості і прагнуть вийти за їх рамки.

Сказане вище є давно доведеним фактом в науці та і у суспільній практиці. Питання полягає в дещо іншій площині, яку науковці далеко не завжди зачіпають. Питання полягає в тому, що є об'єктивною, а тому необхідною підставою органічного взаємозв'язку особистості та громадської організації як соціальних феноменів? Яка сутність вказаної взаємодії? Який суспільний механізм повинен реалізувати для того, щоб природа і особистості, і громадської організації стали своєрідними органічними частками спільного процесу, в якому існування одне без другого було б неможливим? Іншими словами, що такого має бути в сутності або природі громадської організації як явищі людського буття, щоб вона здатна була суттєвим чином впливати на формування, зокрема становлення особистості; і що такого має бути в сутності або природі особистості як особливий грані, інтегративний, системо утворювальний соціальній якості буття людського індивіда, щоб це стало об'єктивною і необхідною підставою успішної життєдіяльності громадської організації як буття певної спільності людей. Кажучи математичною мовою, питання полягає в тому, щоб знайти спільний знаменник у сутності і особистості, і громадської організації, який би забезпечив їх органічну взаємодію. Суть проблеми, таким чином, полягає в тому, щоб розкрити в природі вказаних вище явищ елементи однорідності, однопорядковості, родинності, врешті спільності. Такий методологічний підхід видається абсолютно виправданий, зважаючи на поставлену вище проблему громадських організацій як чинника становлення особистості. Варто, однак, зауважити, що постановка питання саме в такому, по суті, методологічному вимірі практично відсутня в соціально-філософській літературі. Абсолютна більшість дослідників, насамперед, проблеми громадських організацій розглядає їх у якості чинника формування особистісної структури людського індивіда як доконаний факт, який не вимагає детального аналізу. Цим, фактично, невиправдано виводиться з-під їх уваги надзвичайно важливий, методологічний вимір складного взаємозв'язку громадських організацій та феномену людської особистості. Спробуємо заповнити цю прогалину.

Спочатку розглянемо сутність особистості. Нагадаємо, що у соціально-філософській літературі це явище та відповідне поняття розглядаються в контексті найближчих до особистості явищ людського буття та понять, що їх відображають. Таким є, безсумнівно, людина, людський індивід та людська індивідуальність, простіше – людина, індивід і індивідуальність. В цьому співвідношенні поняття «людина» є базовим, бо своїм змістом пояснює все, що стосується людського буття. Людина – це родова істота, тобто істота взагалі, без виокремлення яких-небудь рис: вікових, хронологічних, просторово-часових, національних, етнічних тощо. Однак така базовість даного поняття не повинна вводити в оману дослідника в тому сенсі, що дійсним буттям володіє лише людський індивід. Людина – це збірне поняття, певна абстракція із зрізу людського як такого. Адже людини як такої не існує, є лише конкретні людські індивіди. Сам же термін «людина» функціонує для позначення особливостей людського буття у порівнянні з буттям природи. Натомість індивід характеризується конкретним буттям, з усіма його властивостями. І це важливо розуміти, бо фактично реальним життям володіє індивід. Звідси випливає, що онтологічним статусом характеризується поняття «індивід», тоді як всі вищеперераховані поняття (людина, індивідуальність), включаючи і піддане тут короткому аналізу поняття «особистість», власне кажучи, функціонально пов'язані своїм використанням з поняттям «індивід».

Сформульований вище висновок стосовно поняття «індивід» є дуже важливим в даному контексті з огляду на розуміння явища людської особистості. Здійснюючи реальне життя, конкретна людина як індивід реалізує усі свої потенційні сили – сутнісні сили. Одні з них даються індивідові від народження і складають об'єктивну по відношенню до нього його людську базу. Мова іде про природні особливості кожного з нас – рисунок руки, особливості райдужної оболонки ока, вроджені фізичні та

емоційні властивості, наприклад, темперамент, задатки тощо. Усі разом вони складають індивідуальне в людському індивідові, неповторне, унікальне, своєрідне. Якщо не вдаватися в деталі, то можна констатувати, що сукупність усіх властивостей конкретної людини, які у комплексі відрізняють її від іншої конкретної людини, складають її індивідуальність. Індивідуальність – це поняття, яке фіксує неповторне, своєрідне, унікальне в людському індивідові. Особливо важливо підкреслити останнє словосполучення – «в людському індивідові». Дійсно, індивідуальність існує завдяки людському індивідові, тобто конкретній людині. Самостійно, автономно, без реального людського індивіда його неповторність, самобутність і т.д. не існують в онтологічному сенсі. Таким чином, індивідуальність – це особлива грань буття людського індивіда, вона не існує як щось відокремлене від самого індивіда. З іншого боку, людський індивід не може здійснювати власну життєдіяльність окремо від своєї індивідуальності, остання – це форма, спосіб, якою кожна людина маніфестує себе як щось окремішне, своєрідне, одиничне.

Зважаючи на вищесказане, можна логічно передбачати, що людський індивід володіє не тільки природними своїми властивостями. Адже кожна людина крім того, що вона є індивідуальністю, різною мірою належить до людини як такої. Тобто, вона живе, здійснює власну життєдіяльність як людина взагалі, бо вона за суттю своєю виступає суспільною істотою – такою, що відноситься до роду людей. Це означає, що з народженням кожен з людей, тобто будь-який людський індивід успадковує від роду людей щось таке, що не дається йому від природи. Це соціальні якості, соціальні сутнісні сили. У своїй сукупності вони характеризують в людському індивідові те, що вирізняє його так само, як і інших представників людського суспільства від природних, людиною не створених явищ. Ці якості одночасно маніфестують кожного з людей однорідними по своїй суспільній природі відмінностями, але таким чином, що вже не впливають з індивідуальної природи кожного з нас. Вони – те спільне, що дає кожному людському індивідові суспільний спосіб життя, людська діяльність, людське спілкування, врешті людське середовище як у часовому, так і у просторовому вимірах. У соціальній філософії цю грань складної структури людського індивіда називають поняттям «особистість».

Отже, особистість – це поняття для позначення сукупності соціальних якостей окремої людської істоти. Звідси випливає, що кожен людський індивід володіє особистістю – певним набором «соціальної людської інфраструктури», яка викохується ним в процесі суспільної життєдіяльності. В цьому контексті доречним буде нагадати думку одного із засновників західноєвропейської теорії комунізму К.Маркса. У «Тезах про Фейєрбаха» цей німецький філософ писав: «... Сутність людини не є абстракт, притаманний окремому індивіду. В своїй діяльності вона сукупність усіх суспільних відносин» [2, с.3].

Незважаючи на те, що наведена позиція К.Маркса має відношення до характеристики людини взагалі, для нашого викладу вона характеризується важливим методологічним значенням, як мінімум, у двох аспектах. По-перше, німецький вчений XIX століття, говорячи про людину, безумовно мав на увазі і конкретну людину. По-друге, і це є важливішим, К.Маркс окреслив методологічні рамки дослідження людини як суспільної істоти, а не як природної. Адже тут він говорить саме про суспільні відносини, які, як відомо, ніяким чином не виростають з природи як такої. Остання є лише винятковою умовою виникнення людських суспільних відносин, однак безпосередньо їх не породжує. Тому слова К.Маркса стосуються лише суспільної природи людини. А це означає, що суспільні відносини є джерелом, умовою формування суспільних якостей кожного з нас, тобто наших особистісних властивостей. Виявляти їх в кожній людині – значить виокремити її (людини) діяльність в конкретному суспільному середовищі, конкретних суспільних відносинах. Ось чому ми говоримо, що особистість людського індивіда завжди несе на собі печатку тих суспільних відносин, в яких даний індивід соціалізується.

«Якщо ж ми хочемо пізнати, – зазначають В.Шинкарук та О.Яценко, – як дана сутність (людська сутність як така – О.П.) реалізується в конкретній особистості, ми повинні від констатації об'єктивно існуючих відносин перейти до виявлення конкретних, дійсних зв'язків і відносин даної конкретної особистості, визначення її об'єктивного місця в системі даних відносин і її суб'єктивної позиції в них» [3, с.92].

Розуміння особистості як соціальної складової загальної структури людського індивіда дає можливість сформулювати основні її сутнісні риси. Вони викликають з об'єктивного становища особистості індивіда – бути дзеркалом тих суспільних відносин, в яких він здійснює свою життєдіяльність. Таким чином, особистість виступає як об'єкт суспільних відносин. Це означає, що основні соціальні виміри суспільних відносин роблять свій «відбиток» на особистісній структурі людського індивіда – його світоглядних засадах, духовно-моральних поглядах та діях, вольових та інших якостях, врешті, його знаннях, уміннях і навичках, просторі та характері розгортання природних потенцій тощо. Формування в собі адекватних тому соціуму, в якому індивід здійснює власну життєдіяльність, соціальних сил стає фактично стрижневою тенденцією розвитку індивіда в цілому. Цей процес виступає як творення особливостей соціуму у внутрішній структурі соціальних сил індивіда. Певною мірою соціум нав'язує це індивіду, зобов'язує останнього до того, щоб він володів саме такими рисами особистості, а не іншими. Можна сказати, що соціальне середовище «мітить» кожного з нас таким, яким є воно само по своїй суті. Якщо ж взяти до уваги, що таке «виховання» нерідко буває дуже ультимативним, то на рівні індивіда воно формується як соціальна відповідальність. Звертання до історії підтверджує цю думку, адже рідко який суспільний соціум (особливо держава), навіть у наші плюралістичні, демократичні часи, не вдається до «обробки» своїх громадян світоглядно, морально-культурно, ідеологічно і т.д. Таким чином, першою важливою сутнісною якістю особистості виступає соціальна відповідальність людського індивіда. Це зумовлено, насамперед, об'єктивним характером його (індивіда) становища в системі певних суспільних відносин.

З іншого боку, варто розуміти, що самі людські суспільні відносини, як було сказано вище, не виростають з природного світу, вони завжди виступають результатом людської діяльності. В цьому сенсі суспільні відносини є функцією від того, якими є люди, як вони будують свою життєдіяльність, за якими вимірами людського буття вони живуть. Це означає, що кожен з людей як учасників історії наділений особливими суб'єктивними властивостями, які виступають, насамперед, у вигляді мотиваційної структури кожного індивіда – потребами, інтересами, цілями, ідеалами тощо. Формулюючи та реалізуючи такі мотиви в своєму житті, кожен з нас проявляє різний рівень власної людської суб'єктивності – соціальну активність, творчість, ініціативність, життєтворчість. З цих позицій суспільні відносини творяться самими людьми, а останні виступають характеризують суб'єктивністю. Таким чином, людські індивіди виступають не тільки об'єктами суспільних відносин, але і їх активними творцями. Вказані грані кожної людини відтворені в її особистості. Особистість – це об'єктно-суб'єктна (можна і навпаки) системостворювальна якість людського індивіда, яка маніфестує в ньому соціальний зріз його внутрішньої структури.

Тут потрібно зробити одне застереження. Важливо розуміти, що кожен людський індивід з його набором природних і соціальних якостей – синкретична субстанція, яка функціонує як єдине ціле у будь-якій його діяльності. Не можна жорстко відділяти особистісне від індивідуального. Тому що кожна людина реалізує себе соціальним чином, тобто так як усі люди. З іншого боку, кожна конкретна людина втілює в собі загальноприйнятій соціальний зміст лише індивідуально, тобто неповторно, унікально, своєрідно, особливо. Не можуть усі люди, наприклад, говорити однаковим тембром голосу, бо в кожного він індивідуальний. Однак це не заважає їм виконувати, скажімо, вірші

Т.Шевченка або пісенні хіти, вкладаючи в них певний соціальний зміст.

В контексті вищесказаного можна говорити про те, що індивідуальність людського індивіда відіграє особливу роль в реалізації його особистісних начал. Адже вона надає цим началам неповторності, самотності, особливої виразності. Індивідуальність індивіда фактично виступає джерелом ініціатив, будь-яких новацій, змін, креативності. Вона допомагає людському індивідові реалізувати соціальний зміст суспільних вимог як новації, як творчість, як світоглядну гнучкість. Тому людський індивід, який реалізує свою особистість в органічному взаємозв'язку зі своєю індивідуальністю – це фактично новатор змін, активний творець нового в житті, суспільна одиниця з високою планкою самореалізації власної особистості. Ось чому другою сутнісною рисою особистості індивіда є інновація – така її системостворювальна якість, яка долає перешкоди повсякденного, стереотипи і рамки традиційного.

Звернемося тепер до питання про сутність громадської організації. Першим методологічним підходом у контексті вищесказаного буде, на нашу думку, ідея смислу і виникнення громадської організації як такої, без вирізнення історичного часу, типу суспільної організації, національних або етнічних особливостей тощо. Вказані відмінності, як здається, можуть грати певну роль у соціальних механізмах становлення та діяльності громадської організації. Тому вони можуть вважатися сутностями громадської організації другого порядку, не змінюючи базову сутність.

Нагадаємо насамперед, що будь-який людський індивід володіє не тільки складною структурою сутнісних сил, які щоразу приводить в дію задля досягнення своїх цілей. Очевидно, первинною стосовно цих сил є структура мотивацій індивіда. Кожен з нас має потреби, бажання, інтереси, короткотермінові, перспективні та життєві цілі, які по-іншому формулюються як ідеали. Їх актуалізація веде до необхідності практичного задоволення. Кожна людина саме це і робить: формулює свої мотиви і прагне їх ефективного задоволення, задіюючи можливі два основні шляхи: індивідуальний та колективний. Перший з них забезпечує певний рівень досягнення своїх прав і свобод, однак обмежений у механізмах задоволення тих потреб, інтересів та цілей, які принципово невідповідні індивідуальній життєдіяльності людини. В контексті останнього такими мотивами можуть бути, наприклад, потреби безпеки або справедливого розподілу виробленого сукупного продукту, мотиви визнання або самореалізації чи самоствердження, інтереси свободи, в цілому захисту прав людини. Очевидно, що самотужки ніхто не може реалізувати вказані мотиви без певної загальної згоди в соціумі. Потрібно сказати, що людина як суспільна істота створила за свою історію цілу низку спеціальних суспільних інституцій, за допомогою яких робить спробу і до сьогодні регулювати спільне життя, задовольняючи, таким чином, свої мотивації. Мова іде, наприклад, про рід, сім'ю, плем'я, церкву, державу тощо. Заради справедливості потрібно сказати, що практично усі вони відіграли і навіть сьогодні продовжують відігравати певну роль в цьому процесі. Проблема полягає лише в тому, що як тільки певна з них набувала бюрократичної організації, то так чи інакше віддалялася як від самих цілей власного створення, так і від суб'єктів свого народження – людей. Оскільки в процесі свого розгортання такі суспільні інституції змінювали основоположні принципи власного створення. Не уникнула цього практично жодна з названих вище і неназваних (народ, нація тощо). Особливо «успішним» був цей процес на прикладі держави, яка фактично і до сьогодні лишається суспільною інституцією, що нерідко переслідує свої корпоративні інтереси, ігноруючи потреби людей. З цього приводу відомий дослідник цієї теми, науковий редактор фундаментальної колективної монографії про громадські організації у дискурсі демократизації суспільства В.Бех наводить слова Е.Дюркгейма про те, що, наприклад, держава занадто далека від індивідів, вона підтримує з ними занадто поверхневі і нестійкі відношення, щоб мати можливість глибоко проникнути в індивідуальні свідомості

і внутрішнім образом соціалізувати їх. Ось чому там, де вона складає єдине середовище, у якому люди можуть готуватися до практики спільного життя, вони неминуче відриваються від неї, відділяються один від одного, а разом з тим розпадається і суспільство [1, с. 7].

На тлі вищесказаного громадська організація вирізняється своєю унікальною сутністю. Насамперед тим, що створюється добровільно. В ідеалі в громадську організацію ніхто силою вступати не примушує. В цьому її сила і суттєва перевага, адже громадська організація створюється як організація рівних учасників: за правом вступу чи виходу, за правом ініціативи, за правом виголошення потреб чи інтересів, за правом пропонування механізмів у досягненні цілей і т.д. В цьому розкривається перша і головна сутність громадської організації – добровільність та ініціатива. Підсилюючим цю сутність фактором є її відносна незалежність від офіційних суспільних інституцій.

Другою важливою сутністю громадської організації є її принцип смислопородження. Він полягає в тому, що в громадську організацію вступають люди, які мають певну мотивацію щодо забезпечення власних та групових або навіть загальносуспільних проблем. Принцип рівності прав в організації дає можливість вільної конкуренції ідей, поглядів, завдань організації, форм і методів її роботи з метою досягнення поставлених цілей. Це об'єктивно зумовлює виживання конкурентоспроможного на той чи інший момент. А це – шлях до новачій, креативних підходів, творчості, врешті життєтворчості. Фактично громадська організація за своєю сутністю – це джерело інновацій, оскільки вона найбільш адаптована до проблеми смислопородження.

Третьою важливою сутністю громадської організації є соціальна відповідальність. В ідеальному варіанті вказана спільність людей створюється для організації позитивних як для громадянина, так і для соціуму цілей. Тоді практичне втілення цих цілей передбачає достатньо високий рівень соціальної зрілості учасників організації окремо і всієї організації в цілому. До того скажемо, що публічна заявленість та визнання будь-якої громадської організації у будь-якій сучасній країні неминуче вимагає формалізації з боку державних органів. Це особливо стосується, зокрема, тих організацій, які претендують на роль загальносуспільних. Даний момент виступає додатковим фактором соціальної відповідальності як характерної риси громадської організації.

Названі в даному матеріалі сутнісні властивості громадської організації не є вичерпними. Вимагають свого аналізу ще й такі риси як ненасильствений їх характер, адже за своєю природою і формальними ознаками суспільного конститування громадська організація – це така спільність людей, яка використовує у своїй діяльності несилові, а мирні інструменти впливу. Перспективним і цікавим у дослідженні сутності громадської організації є той її вимір, який кваліфікує проміжне місце цієї спільності людей у відносинах громадянина і влади. Є низка інших, надзвичайно важливих зрізів проблеми сутності громадянської організації, що зайвий раз підтверджує актуальність наукового аналізу цього явища.

Отже, можемо підсумувати таке. Громадська організація і особистість як явища суспільного життя є близькодійними його елементами. Виявлена суспільна однорідність як одного явища, так і іншого дає право стверджувати: громадська організація і особистість не просто близькодійні фактори складного суспільного процесу у будь-якому суспільстві. Їх взаємодія є логічною, глибокою, із задіянням сутнісних рівнів обох. Можна сформулювати низку сутнісних однорідностей як громадянської організації, так і особистості. По-перше, обидва явища є результатом людської діяльності, функціонують лише в людському суспільстві, а значить є родинними. По-друге, сферою «прикладання» сутності обох є соціальна діяльність людей, а саме сфера їх прав і свобод. По-третє, спільною, однорідною для обох явищ є смислопородження, яке однаковою мірою реалізується як у діяльності громадської організації, так і у життєдіяльності особистості. По-четверте, для

обох проаналізованих в даному матеріалі явищ характерна інновація як принцип соціальної активності, постійних змін тощо. Нарешті, п'ятим виміром органічної єдності громадської організації та особистості є факт їх соціальної відповідальності.

Таким чином, сказане вище дає право стверджувати що громадська організація є дійсно важливим соціальним чинником формування, зокрема становлення особистості людського індивіда.

Список використаних джерел

1. Громадські організації в дискурсі демократизації суспільства: монографія / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова; за науковою ред. В.П. Бега; редкол.: В.П. Бех (голова), Г.О. Нестеренко (заст. голови) [та ін.]. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – 680 с.
2. Маркс К. Тезиси о Фейербахе // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. – 2-е изд. – Т.3. – С.3–6.
3. Шинкарук В.И., Яценко А.И. Гуманизм диалектико-материалистического мировоззрения. – К.: Политиздат Украины, 1984. – 255 с.

References

1. Gromads'ki organizacii' v dyskursi demokratyzacii' suspil'stva: monografija / Ministerstvo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukraïny, Nac. ped. un-t im. M.P. Dragomanova; za naukovuju red. V.P. Beha; redkol.: V.P. Beh (golova), G.O. Nesterenko (zast. golovy) [ta in.]. – K.: Vyd-vo NPU im. M.P. Dragomanova, 2011. – 680 s.
2. Marks K. Tezisy o Fejebahe // Marks K., Jengel's F. Soch. – 2-e izd. – T.3. – S.3–6.
3. Shinkaruk V.I., Jacenko A.I. Gumanizm dialektiko-materialisticheskogo mirovozzrenija. – K.: Politizdat Ukrainy, 1984. – 255 s.

* * *